

QO'QON SHAHRIDA TURISTIK YO'NALISHLARNI TASHKIL ETISH JARAYONI

Maxkamova Dilnoza

T.f.n Ahmedov Jamoldin

Annatsuya:

Ushbu maqolada Qo'qon shahrida turistik yo'nalishlarni tashkil etish jarayoni, Turistik yo'nalishlarni aniqlash, Xavfsizlik va xavfsizlikni ta'minlash, Turizim vaqtida mahalliy korxonalar bilan hamkorlik qilish masalalari bo'yicha fikrlar ilgari surildi.

Kalit so'zlar: boy tarixi, turistik yo'nalishlar, reklama, MICE , ilm, urf-odatlar.

Qo'qon o'zining boy tarixi, va jonli madaniyati bilan mashhur sayyohlik maskaniga aylanish imkoniyatiga ega. Biroq Qo'qonda turistik yo'nalishlarni tashkil etish jarayoni uning qiyinchiliklarisiz emas. Ushbu maqolada Qo'qon shahrida turistik yo'nalishlarni tashkil etish jarayoniga nazar tashlaymiz.

1. Turistik yo'nalishlarni aniqlash. Qo'qon shahrida turistik yo'nalishlarni tashkil etishda birinchi qadam – turistik yo'nalishlarni aniqlash. Bularga tarixiy obidalar, qirg'izlar, madaniy tadbirlar kiritilishi mumkin. Ushbu yo'nalishlarni aniqlash orqali turoperatorlar tashrif buyuruvchilarning manfaatlari va afzalliklarini ta'minlaydigan sayohatlarni yaratishlari mumkin.

2. Xavfsizlik va xavfsizlikni ta'minlash. Xavfsizlik va xavfsizlik Qo'qonga tashrif buyurgan turistlar uchun katta tashvishlardir. Turoperatorlar mahalliy hokimiyat organlari va xavfsizlik xodimlari bilan ishlash orqali turistik yo'llarning xavfsiz va xavfsiz bo'lishini ta'minlashlari kerak. Bunga qurolli eskortlar bilan ta'minlash, xavfsiz transport, turistik yo'nalishga kiruvchi bino va inshootlarni qo'riqlash kiradi.

3. Mahalliy korxonalar bilan hamkorlik qilish: Turoperatorlar uzluksiz turistik tajribani ta'minlash uchun mahalliy korxonalar bilan sherik bo'lashishlari kerak. Bunga turistlarning sifatli turar joy, oziq-ovqat va ichimliklar va boshqa qulayliklarga ega bo'lishini ta'minlash maqsadida mehmonxonalar, restoranlar va boshqa korxonalar bilan ishlash kiradi.

4. Ma'lumot va yo'riqnomalarni taqdim etish. Turoperatorlar Qo'qonga tashrif buyurgan turistlarga ishonchli ma'lumot va yo'llanmalar taqdim etishlari zarur. Bunga ular tashrif buyuradigan saytlar, mahalliy madaniyat va urf-odatlar, xavfsizlik va xavfsizlik masalalari haqida to'g'ri ma'lumot berish kiradi. Shuningdek, yo'riqnomalarni tashrif buyuruvchilarga ijobiy va unutilmas tajriba bilan ta'minlash uchun o'rgatish kerak.

5. Marketing Tourist Routes: Turoperatorlar potentsial tashrif buyuruvchilarga turistik yo'nalishlarni bozorga chiqarishlari kerak. Bunga onlayn mavjudlikni yaratish, bosma

ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlarda reklama qilish, sayyohlik agentliklari va boshqa turoperatorlar bilan birgalikda Qo‘qonni turistik manzil sifatida targ‘ib qilish kiradi.

Qo‘qon shahrida MICE turizmni tashqi maqsadli auditoriya uchun targ‘ib qilish vositasi sifatida ko‘rib chiqildi. Bu maqsad bo‘yicha olib borilgan tadqiqotda shaharda yetarli darajada turistik mahsulot yetishmasligini hamda maqsadli auditoriya uchun ma‘lumotlar yetarli darajada emasligi aniqlandi. Ommaviy tadbirlar hozirgi kunda faqatgina davlat tomonidan tashkil etilmoqda. Bu tadbirlardan unumli foydalanmaslik foyda ko‘rmaslik xavfini tug‘diradi, hususan tashkilotchilar va shahar uchun moliyaviy zararlar olib kelishi mumkin. Bugungi kunda istiqbolli ommaviy tadbirlarning bir nechtasining ijobiy dinamikasini kuzatish mumkin, bu esa har yili turistlar sonini ko‘payishiga olib kelmoqda. 1/2022, yanvarfevral (№ 00057) “Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar” (Economics and Innovative Technologies) ilmiy elektron jurnali 395 <http://iqtisodiyot.tsue.uz> Bu esa o‘z navbatida Qo‘qon shahrida MICE turizmni rivojlantirish bo‘yicha ilmiy tadqiqotlar olib borish zaruriyatini keltirib chiqaradi

Bugungi kunda MICE turizm hududda shakllanish bosqichida ekanligi, buning natijasida uning yo‘nalishlarni ommalashtirish va uning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri ko‘rsatish sust bo‘lmoqda. Ma'lumki barcha hududlarda ichki va tashqi turizm rivojlanmoqda, ammo MICE turizmga ta'siri yuqori darajada emas. MICE turizmni turistik oqimlarga, mintaqaning iqtisodiyoti va imidjiga ta'sirini baholash bugungi kunda yetarli ma‘lumotlar bazasi bo‘lmaganligi uchun tadqiqotlar olib borilmagan. Qo‘qon shahri ikki ming yillik shonli tarixga ega bo‘lib, turkey dunyoning madaniyat, san‘at, ilm-fan, adabiyot, din, savdo-sotiq, hunarmandchilik markazlaridan biri, shahar ilm va ma‘rifatning o‘chog‘i hisoblangan. Biz Qo‘qon shaharda MICE turizmning imkoniyatlarini tahlil qilishda tarixga nazar solishni ta’kidlab o‘tsak. Qo‘qonni Markaziy Osiyoning eng qadimiy shaharlaridan biri deb aytish mumkin. Uning alohida shahar sifatida birinchi marta qayd etilishi uzoq X asrga borib taqaladi. O‘shanda shahar «Xovakend» yoki «Xokand» deb nomlangan va u o‘z hududida juda katta savdo markazi bo‘lgan. Mui-Muborak, Eski Qo‘rg‘on va Tepako‘rg‘on yodgorliklari hududida olib borilgan qazilmalar jarayonida 2000 yil avval bunyod etilgan qadimiy binolar va kulolchilik buyumlari topilgan. Bu shahar ko‘p narsani boshidan kechirib, XVIII asrda o‘zining rivojlanish cho‘qqisiga chiqdi. Shu davrda shahar Qo‘qon xonligining poytaxti maqomini olgan. Poytaxtga aylangan shahar rivojlanishning keyingi bosqichiga chiqib, 300 dan ortiq masjid faoliyat yuritgan diniy markazga aylandi. Hozir shahar jahonning hunarmandchilik markazi deb nomlanadi, chunki uning hududida ko‘plab hunarmandlar istiqomat qilib kelmoqda[9]. Butunjahon hunarmandlar festivali har ikki yilda bir marta Qo‘qon shahrida o‘tkazilishi milliy hunarmandchilik va turizmni rivojlantirishda qutlug‘ qadam bo‘ldi. Keyingi yillarda an‘anaviy ko‘rinish olishi kutilayotgan festival jahon miqyosida turistlarni eng ko‘p jalb etadigan xalqaro anjumanlardan biriga aylanishini ta’minlaydi. Ko‘hna Qo‘qonda Xudoyorxon o‘rdasi, Jome masjidi, Norbo‘tabiy va Sohibzoda

Hazrat madrasalari, Modarixon dahmasi va Dahmai shohon kabi madaniy meros obyektlari mavjud.¹

Xulosa qilib, Qo'qon shahrida turistik yo'nalishlarni tashkil etish ehtiyotkorlik bilan rejalashtirish, muvofiqlashtirish va ijro etishni talab qiladi. Turistik yo'nalishlarni aniqlash, xavfsizlik va xavfsizlikni ta'minlash, mahalliy korxonalar bilan sherik bo'lish, ma'lumot va yo'l-yo'riqlar berish, turistik yo'nalishlarni marketing qilish orqali turoperatorlar shaharga tashrif buyuruvchilar uchun unutilmas va ijobiy tajriba yaratishi mumkin. Qo'qon shahrida turizm o'sishda davom etar ekan, turistik yo'nalishlarni tashkil etish jarayoni shahar turizm sohasi uchun ustuvor vazifa bo'lib qolayotgani muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. <https://kun.uz/uz/news/2021/06/24/qoqon-turkiy-kengashning-ilk-turizmpoytaxti-deb-elon-qilindi>
2. F. Kotler. Marketing places. Attracting investments, enterprises, residents and tourists to cities, communes, regions and countries of Europe. SPb., 2005. 167 p..
3. Dinny K. Territory branding. The world's best practices. M., 2013. 8 p..
4. Новенькова А. З. Маркетинг территорий: учебно-методический комплекс. Казань, 2014. С. 67.

¹ "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" (Economics and Innovative Technologies) ilmiy elektron jurnali Ruziev Shohrurbek Ravshan o'g'li